

Mr. sc. Danka Hržina*
Marijo Rošić**

USTUPANJE KAZNENOG PROGONA KAO ALTERNATIVA POSTUPKU IZRUČENJA ILI PREDAJE

Autori analiziraju ustupanje i preuzimanje kaznenoga progona s teorijskog, ali i s praktičnog aspekta rada državnog odvjetništva te konkretnog postupanja policije po međunarodnim potragama, posebno u kontekstu nedavnog pristupanja Republike Hrvatske stranim potragama u Schengenskom informacijskom sustavu. Institut ustupanja i preuzimanja kaznenoga progona dalje je razrađen kazuističkom metodom i komparativnom metodom. Prilikom analize presuda Suda Europske unije autori su se usredotočili na presude u kojima je došlo do povrede načela ne bis in idem u međunarodnim okvirima. Kroz analizu pozitivnih propisa Republike Hrvatske i presuda Suda Europske unije rad ujedno daje odgovore na konkretna pitanja koja se mogu pojaviti u postupanju sudaca, državnih odvjetnika i policije. Posebno su prikazane zajedničke aktivnosti policije i državnog odvjetništva uoči pristupanja podacima sadržanima u Schengenskom informacijskom sustavu i neposredno nakon njega.

U zaključnim razmatranjima autori iznose svoje viđenje položaja instituta ustupanja kaznenog progona pro futuro uzimajući u obzir novonastalu dostupnost podataka u potražnim Schengenskim evidencijama, kao i s njome povezano jačanje međunarodne kaznenopravne suradnje s državama članicama Europske unije.

Ključne riječi: ustupanje, preuzimanje, kazneni progon, ne bis in idem, Schengenski informacijski sustav, međunarodne potrage, praksa Suda Europske unije

---

* Mr. sc. Danka Hržina, viša državnoodvjetnička savjetnica, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

** Marijo Rošić, dipl. iur, dipl. kriminalist, voditelj Službe za međunarodnu policijsku suradnju (Interpol- Europol-SIReNE), Uprava kriminalističke policije

1. UVOD

Ustupanje i preuzimanje kaznenog progona kao primarni oblik međunarodne pravne pomoći regulirani su domaćim zakonodavstvom i međunarodnim ugovorima, a predstavljaju lice i naličje jedne medalje. Dok tijela države moliteljice ustupaju kazneni progon, tijela zamoljene države preuzimaju isti taj kazneni progon. Brojni pravni izvori koji reguliraju pretpostavke za preuzimanje, odnosno ustupanje kaznenog progona te različito tumačenje mjero-davnih odredaba međunarodnih ugovora od strane pojedinih država stvaraju probleme praktičarima, koji se u svojem svakodnevnom radu relativno rijetko susreću s primjenom navedenih instituta. Iz navedenih razloga u ovom će radu biti prikazan pravni okvir za preuzimanje i ustupanje kaznenog progona, pri čemu će biti uzete u obzir specifičnosti suradnje s pojedinim državama. Potom će kroz razradu pojedinih pretpostavaka za preuzimanje, odnosno ustupanje kaznenog progona biti predstavljeni uočeni problemi u praksi, a bit će i predložena njihova rješenja s obzirom na praksu Suda Europske unije i tumačenje odredaba međunarodnih ugovora koji reguliraju predmetne institute.

Kako bi se razumjela pravna priroda instituta ustupa i preuzimanja kaznenog progona kao specifičnog oblika tzv. primarne međunarodne pravne pomoći, potrebno je ovaj rad započeti kratkim teorijskim osvrtom na navedene institute, koji će poslužiti kao osnova za obrazlaganje pravnih učinaka ustupanja, odnosno preuzimanja kaznenog progona.

Kada govorimo o praksi Suda Europske unije, u radu će biti predstavljene one odluke Suda koje se odnose na tumačenje načela *ne bis in idem* u međunarodnim okvirima, a koje imaju utjecaj i na tumačenje pravnih učinaka odluke o preuzimanju kaznenog progona, kao i na postojanje pretpostavaka za daljnji kazneni progon u državi moliteljici.

U svrhu potpunog razumijevanja složene pravne prirode tih instituta, kao i olakšavanja rješavanja konkretnih problema u praksi, u ovom će radu biti predstavljeni i drugi oblici međunarodne pravne pomoći i „instrumenti“ pravosudne suradnje, koji na određeni način čine prethodnu stepenicu ili sljedeći stadij u postupcima ustupanja i preuzimanja kaznenog progona. Posebno će biti obrađena koordinacija rada policije i državnog odvjetništva u odnosu na podatke sadržane u Schengenskom informacijskom sustavu druge generacije (u daljnjem tekstu: SIS II), koji je u RH operativan od lipnja 2017. godine.¹

Osim gore navedenih pitanja u ovom radu će biti obrađeni i problemi s kojima se suočavaju državna odvjetništva prilikom postupanja po zamolnicama za preuzimanje kaznenog progona, odnosno prilikom donošenja odluke o

---

¹ Od lipnja 2017. godine dostupni su podaci o potragama za osobama i predmetima država Schengenskog prostora hrvatskoj policiji. Unos hrvatskih potražnih podataka, napose europskih uhidbenih naloga, omogućen je počevši od 27. lipnja 2017.

ustupanju kaznenog progona drugoj državi, posebno pitanje zakonitosti doka-
za pribavljenih u državi moliteljici i nastupa zastare kaznenog progona.

Slijedom navedenog u ovom će radu biti korištena komparativna metoda,
odnosno bit će prikazana rješenja sadržana u relevantnim međunarodnim ugo-
vorima i tumačenje odredaba tih ugovora. Osim komparativne metode koristit
će se i kazuistička metoda kroz prikaz prakse Suda Europske unije, kao i od-
luka domaćih i stranih pravosudnih tijela u postupcima preuzimanja kaznenog
progona.

2. POJAM, PRAVNA PRIRODA I PRAVNI UČINCI USTUPANJA I PREUZIMANJA KAZNENOG PROGONA

U ovom dijelu rada bit će definiran institut ustupanja kaznenog progona
kroz njegovu usporedbu s drugim oblicima međunarodne pravne pomoći, a
posebno s tzv. spontanom razmjenom informacija, koju neki teoretičari i ne
smatraju oblikom međunarodne pravne pomoći. Specifična pravna priroda
ustupanja kaznenog progona odražava se i u njegovim pravnim učincima, koji
će također biti obrađeni u ovom dijelu radu, ali samo s aspekta postojećeg
pravnog okvira. Praksa stranih pravosudnih tijela, kao i Suda Europske unije,
koja u znatnoj mjeri utječe na tumačenje pravnih učinaka ustupanja i preuzi-
manja kaznenog progona, bit će prikazana u posebnom dijelu ovog rada.

2.1. Definicija i pravna priroda instituta ustupanja kaznenog progona

Ustupanje i preuzimanje kaznenog progona neki teoretičari smatraju tzv.
primarnim oblikom međunarodne pravne pomoći jer se tim oblikom pravne
pomoći država moliteljica odriče vlastite kaznene sudbenosti i prenosi je
na zamoljenu državu.² Ustupanje kaznenog progona predstavlja iznimku od
načela legaliteta kaznenog progona, kod koje državni odvjetnik prema načelu
oportuniteta (svrhovitosti) ocjenjuje da ustupanje kaznenog progona stranoj
državi bolje odgovara javnom interesu nego vođenje postupka u našoj zemlji.³

Preuzimanje i ustupanje kaznenog progona nastalo je iz „spontane razmje-
ne informacija“, koja za „obaviještenu“ državu predstavlja samo obavijest o
kaznenom djelu (doprli glas o počinjenom kaznenom djelu) na osnovi koje

---

² Pradel Jean, Corstens Geert, Vermeulen Gert, Droit pénal européen, 3e édition 2009,
Dalloz, Paris, str. 53.

³ Krapac, Davor, Međunarodna kaznenopravna pomoć, Narodne novine d. d., Zagreb, svi-
banj 2006., str. 227.

se može pokrenuti kazneni postupak u toj državi. Ustupanje i preuzimanje kaznenog progona razvilo se kao izraz načela *aut dedere aut judicare* kao alternativa izručenju.⁴ Tek mnogostrani ugovori novijeg datuma propisuju obvezu država ugovornica da jedna drugoj ustupe kazneni progon neovisno o izručenju, a kako bi se izbjeglo vođenje paralelnih postupaka i postigla koncentracija postupka u jednoj državi ugovornici.⁵

Ustupanje kaznenog progona uvjetovano je razlozima objektivne i subjektivne prirode.⁶ Naime ustupanje kaznenog progona nije samo odraz načela ekonomičnosti i potrebe osiguranja učinkovitog vođenja kaznenog postupka u državi kojoj je dostupan počinitelj kaznenog djela nego je i odraz specijalno preventivne i rehabilitativne svrhe kažnjavanja (kazneni se progon često ustupa državi čiji je državljanin počinitelj kaznenog djela ili u njoj prebiva, odnosno boravi).

Prilikom definiranja pojma ustupanja kaznenog progona potrebno je istaknuti razliku između ustupanja kaznenog progona i spontane razmjene informacija.⁷

Neki su teoretičari mišljenja kako spontana razmjena informacija o kaznenim djelima između domaćih i stranih pravosudnih tijela nije radnja međunarodne kaznenopravne pomoći, ali može pomoći za započinjanje istrage ili sudskog postupka u stranoj zemlji ili za podnošenje zamolbe za pravnu pomoć.⁸ Temeljna razlika između spontane razmjene informacija i ustupanja kaznenog progona očituje se u njihovim pravnim učincima i pravima i obvezama ugovornih stranaka, a o čemu će biti riječi u daljnjem tekstu. Jasno razgraničenje ta dva pojma navedeno je i u Schengenskom provedbenom sporazumu.⁹

---

⁴ *Ibid.*, str. 222.

⁵ Takvo rješenje predviđaju Konvencije usvojene u okviru Ujedinjenih naroda (članak 47. Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije od 2003., članak 21. Konvencije protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta od 2000.) i u okviru Vijeća Europe (Konvencije o ustupanju kaznenog postupka od 15. svibnja 1972., prema kojoj države članice uspostavljaju kaznenu sudbenost na temelju zamolnice za preuzimanje kaznenog progona neovisno o *lex fori*).

⁶ Krapac, *op. cit.* (bilj. 3), str. 227.

⁷ Pojam „spontane razmjene informacija“ učestao je i kod međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji. Pri tome se misli na spontanu razmjenu informacija u predistražnom postupku ili razmjenu informacija posredstvom policije po nalogu pravosudnih tijela koje bi se poslije mogle koristiti kao dokaz u postupku.

⁸ Krapac, *op. cit.* (bilj. 3), str. 169.

⁹ Članak 39. upućuje na spontanu razmjenu informacija policijskih tijela u svrhu „... sprječavanja i otkrivanja kaznenih djela...“, ali se već u stavku 2. istoga članka navodi kako dostavu takve obavijesti država moliteljica ne može koristiti kao dokaz. Pravosudna suradnja i primjena principa „*ne bis in idem*“ posebno je razrađena u člancima 48.–66.

2.2. Pravo ustupanja kaznenog progona i obveza njegova preuzimanja

Je li zamoljena država obvezna preuzeti kazneni progon? Može li druga država inicirati podnošenje zamolbe za preuzimanje kaznenog progona? To su dva temeljna pitanja koja se pojavljuju u predmetima ustupanja i preuzimanja kaznenog progona.

Prilikom davanja odgovora na navedena pitanja potrebno je uzeti u obzir pravnu prirodu ustupanja kaznenog progona, kao i njegov pravni temelj. Kako se ustupom kaznenog progona jedna država (država moliteljica) odriče svojeg suverenog prava na kazneni progon i prenosi ga na drugu državu (zamoljena država), odluka o ustupanju kaznenog progona u isključivoj je nadležnosti pravosudnih tijela države moliteljice. Drugim riječima, država koja bi htjela preuzeti kazneni progon, odnosno preuzeti ulogu zamoljene države, nije ovlaštena inicirati ustupanje kaznenog progona. Naime pravosudna tijela svake države samostalno odlučuju o načinu na koji će ostvariti svoje suvereno pravo kaznenog progona, odnosno hoće li u konkretnom predmetu podnijeti zahtjev za izručenje počinitelja, ustupiti kazneni progon državi na čijem se području nalazi počinitelj kaznenog djela ili jednostavno uputiti zamolnicu za ispitivanje okrivljenika.

U predmetima u kojima se utvrdi kako je počinitelj kaznenog djela u bijegu, a nije poznata njegova lokacija, putem sustava Generalnog tajništva Interpola u Lyonu raspisuje se međunarodna potraga za tom osobom na temelju zahtjeva nacionalnog ureda Interpola države čija pravosudna tijela vode kazneni postupak.

Osim putem Interpola, međunarodna potraga za osobom u svrhu uhićenja radi predaje raspisuje se izdavanjem upozorenja putem SIS II preko nacionalnog ureda SIRENE. Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije navodi kumulativno pod kojim je uvjetima moguće izdavanje europskih uhidbenih naloga: primarno neposredno putem nadležnih pravosudnih tijela, a podredno putem Europske pravosudne mreže.¹⁰ Kada nije poznato gdje se osoba nalazi,¹¹ koristit će se sustav SIS II.

---

¹⁰ U Republici Hrvatskoj postoje kontaktne osobe za europsku pravosudnu mrežu u kaznenim stvarima (15 kontaktnih osoba na županijskim sudovima, tri kontaktne osobe u državnim odvjetništvima i dvije u Ministarstvu pravosuđa). Koordinaciju rada mreže provodi nacionalni predstavnik za europsku pravosudnu mrežu.

¹¹ U nekim predmetima domaća pravosudna tijela dostavljala su nalog za raspisivanje europskog uhidbenog naloga policiji da se nalog raspiše preko sustava SIS II. Takve europske uhidbene naloge policija nije mogla raspisati do 27. lipnja 2017., a i nakon toga datuma postupno ih raspisuje jer, uz sve pogotke po stranim unosima, nije moguće u kratkom roku raspisati oko 15.000 domaćih europskih uhidbenih naloga u sustav SIS II. O nemogućnosti raspisa europskih uhidbenih naloga putem sustava SIS II do 27. lipnja 2017. sva su pravosudna tijela upoznata pisanim putem

Ako se nakon raspisivanja međunarodne potrage utvrdi kako se počinitelj nalazi u državi svojeg državljanstva, a ta država ne izručuju svoje državljane, nadležna tijela države na čijem se području nalazi počinitelj ne mogu pokrenuti kazneni postupak protiv njega bez suradnje države na čijem je području počinjeno kazneno djelo.¹² Pod pojmom suradnje podrazumijeva se volja i odluka da se ustupi kazneni progon državi na čijem se području nalazi počinitelj i time onemogućiti zlouporaba instituta neizručivanja vlastitih državljana te osigura izricanje sankcije počinitelju. Nisu rijetki slučajevi u kojima država na čiji je zahtjev raspisana međunarodna potraga radije čeka da tražena osoba napusti teritorij države svojeg državljanstva i bude uhićena na području treće države te da bude pokrenut postupak njezina izručenja nego da odluči ustupiti kazneni progon. Takvo postupanje stvara probleme u praksi jer država na čijem se području nalazi počinitelj raspolaže informacijama da je on počinio kazneno djelo, a ne može pokrenuti postupak jer joj nisu dostupni dokazi. Ista ta država ne može zatražiti od druge države da joj ustupi kazneni progon jer je odluka o ustupanju u isključivoj nadležnosti države.¹³ Pitanje je može li podatak o raspisanoj međunarodnoj potrazi biti osnova za upućivanje zamolnice državi koja je raspisala međunarodnu potragu u svrhu pribavljanja ovjerene preslike dokumentacije kojom raspolaže ta država, a koja bi omogućila pokretanje postupka u državi na čijem se području nalazi počinitelj i uživa „blagodati“ ustavne ili zakonske zabrane o neizručivanju vlastitih državljana. Takvom zamolnicom omogućilo bi se pokretanje kaznenog postupka u državi državljanstva, a ujedno se ne bi ni na koji način povrijedilo pravo države da samostalno odlučuje o ustupanju kaznenog progona.

Drugo pitanje koje se postavlja jest pitanje obveza zamoljene države, odnosno je li država od koje je zatraženo preuzimanje kaznenog progona obvezna taj progon preuzeti ili ona ima diskrecijsko pravo odlučivanja o takvoj zamolnici. Obveza preuzimanja kaznenog progona ovisi o pravnoj osnovi na kojoj se temelji zamolnica kojom se ustupa kazneni progon drugoj državi. Ukoliko se

---

i kroz trening u sklopu projekta Twinning: Priprema za primjenu i korištenje SIS II – SIReNE i europskog uhidbenog naloga. Nositelj provedbe projekta bila je policija – Služba za međunarodnu policijsku suradnju. U sklopu projekta organizirane su, među ostalim, integralne radionice u kojima su sudjelovali suci, državni odvjetnici i policajci zajedno.

¹² Prema odredbi članka 6. stavka 2 Europske konvencije o izručenju od 1957. u slučaju da strana od koje se traži izručenje na izruči svojeg državljanina, ona će tada na zahtjev strane koja izručenje traži predati slučaj nadležnim tijelima kako bi se mogao provesti postupak ako se smatra odgovarajućim. U tu će se svrhu spisi, podaci i dokazni materijal vezani za kazneno djelo dostaviti bez naknade na način naveden u čl. 12. st. 1 Konvencije. (Ta odredba propisuje način dostavljanja zahtjeva za izručenje s pratećom dokumentacijom.)

¹³ Dana 31. prosinca 2016. bilo je na snazi 399 međunarodnih potraga za hrvatskim državljanima koje su raspisane od strane trećih država. Velik dio potraživanih osoba živi u Republici Hrvatskoj i uživa “blagodati” ustavne zabrane izručivanja vlastitih državljana.

zamolnica temelji na međunarodnom ugovoru obveza preuzimanja kaznenog progona ovisi o odredbama tog ugovora, a posebno o tom regulira li ugovor ustupanje kaznenog progona¹⁴ ili samo „spontanu razmjenu informacija“.

Ustupanje se razlikuje od spontane razmjene informacija u pogledu obveza koje proizlaze za zamoljenu državu. Naime, kada zamoljena država zaprimi zamolnicu utemeljenu na odredbama međunarodnog ugovora koje reguliraju „spontanu razmjenu informacija“,¹⁵ njezino državno odvjetništvo može, ali i ne mora pokrenuti kazneni postupak na temelju tako zaprimljenih informacija. Međutim jednako se tako ne smije zaboraviti kako prema načelu legaliteta postoji obveza kaznenog progona ukoliko su ispunjene pretpostavke predviđene Zakonom o kaznenom postupku, a posebno ako se informacije dostavljene na temelju čl. 21. Konvencije tumače kao „glas da je počinjeno kazneno djelo“.

3. PRETPOSTAVKE ZA PREUZIMANJE I USTUPANJE KAZNENOG PROGONA

Uvodno je potrebno istaknuti kako je potrebno razlikovati pretpostavke za preuzimanje kaznenog progona od pretpostavaka za ustupanje kaznenog progona. Naime u prvom slučaju Republika Hrvatska ima položaj zamoljene

---

¹⁴ Stariji ugovori o međunarodnoj pravnoj pomoći koje je sklopila bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, a koji reguliraju ustupanje kaznenog progona kao poseban oblik međunarodne pravne pomoći, dijele se na ugovore koji ustupanje reguliraju kao zamjenu za izručenje i ugovore koji reguliraju ustupanje kaznenog progona kao samostalni oblik međunarodne pravne pomoći. Tako čl. 18. Sporazuma između SFRJ i SR Njemačke od 1. listopada 1971. i čl. 82. Ugovora između SFRJ i NR Mađarske od 7. ožujka 1968. reguliraju ustupanje kaznenog progona kao samostalni oblik međunarodne pravne pomoći na način da propisuju obvezu zamoljene države da ispita zamolnicu za preuzimanje kaznenog progona te, ako je po *lex fori* nadležna za postupanje, preuzme kazneni progon i o svojem postupanju obavijesti državu moliteljicu. Ugovori koje je Republika Hrvatska sklopila nakon osamostaljenja reguliraju ustupanje kaznenog progona kao samostalni oblik međunarodne pravne pomoći.

¹⁵ U praksi će se takve zamolnice često temeljiti na odredbi članka 21. Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima s obzirom na to da je velik broj država članica Vijeća Europe stranka navedene Konvencije. Osim te Konvencije „spontanu razmjenu informacija“ reguliraju i neki dvostrani ugovori, naročito oni starijeg datuma, kojih je stranka Republika Hrvatska na temelju odluke o općoj sukcesiji. Navedeni ugovori propisuju mogućnost da jedna država ugovornica podnese drugoj državi ugovornici obavijest o počinjenom kaznenom djelu, pri čemu država koja je zaprimila takvu obavijest slobodno odlučuje hoće li pokrenuti postupak ili ne (čl. 34. Ugovora s Belgijom, čl. 64. Ugovora s Bugarskom, čl. 16. Ugovora s Francuskom Republikom, čl. 42. Ugovora s Grčkom, čl. 70. Ugovora s Poljskom, čl. 66. st. 1 Ugovora s Rumunjskom, čl. 16. Ugovora s Turskom). Od novijih ugovora samo spontanu razmjenu informacija regulira Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Austrije o dopuni Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima s Dodatnim protokolom i olakšanju njezine primjene od 20. studenoga 2003.

države te nadležno državno odvjetništvo zaprima zamolnicu za preuzimanje kaznenog progona i donosi odluku o preuzimanju kaznenog progona nakon što utvrdi da su ispunjene pretpostavke predviđene ZOMPO-om, odnosno međunarodnim ugovorom, ovisno o pravnoj osnovi na kojoj se temelji zamolnica. U drugom slučaju državno odvjetništvo i sud donose odluku o ustupanju kaznenog progona nakon što utvrde da su ispunjene pretpostavke propisane Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima te uvjeti predviđeni mjerodavnim međunarodnim ugovorom, a Republika Hrvatska ima položaj države moliteljice. Iz navedenih razloga ovaj će odjeljak biti podijeljen na dva pododjeljka, u kojima će biti zasebno obrađene pretpostavke za ustupanje kaznenog progona, odnosno pretpostavke za preuzimanje kaznenog progona.

3.1. Republika Hrvatska kao zamoljena država – preuzimanje kaznenog progona

Pretpostavke za preuzimanje kaznenog progona odnose se na pozitivne pretpostavke (osoba počinitelja i kazneno djelo) i negativne pretpostavke (načelo *ne bis in idem* i *lis pendens*). Prilikom utvrđivanja navedenih pretpostavaka potrebno je utvrditi koje pretpostavke propisuje međunarodni ugovor na kojem se temelji zamolnica, odnosno, ukoliko ne postoji međunarodni ugovor, pretpostavke koje su propisane Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima.¹⁶ U pogledu osobe počinitelja većina međunarodnih ugovora propisuje kako se može preuzeti kazneni progon vlastitog državljanina¹⁷ i/ili osobe koja ima prebivalište na području Republike Hrvatske ili uobičajeno boravište.¹⁸

---

¹⁶ Članak 1. stavak 1. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (Narodne novine, br. 178/04): „Ovim se Zakonom uređuje međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.“

¹⁷ Državljanstvo je osnova za upućivanje zamolnice za preuzimanje kaznenog progona prema čl. 34. Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Slovenije od 7. veljače 1994., čl. 34. Sporazuma o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine od 1996. izmijenjenog 2002., čl. 34. Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Makedonije od 2. rujna 1994. Nadalje, ugovori koje je Republika Hrvatska preuzela sukcesijom, a koji reguliraju spontanu razmjenu informacija, propisuju državljanstvo počinitelja kao osnovu za ustupanje/preuzimanje kaznenog progona (čl. 64. Ugovora između FNRJ i NR Bugarske od 23. ožujka 1965., čl. 81. Ugovora između Jugoslavije i Čehoslovačke od 20. siječnja 1964., čl. 42. Konvencije između FNRJ i Kraljevine Grčke od 18. lipnja 1959., čl. 66. Ugovora između FNRJ i Rumunjske Narodne Republike od 18. listopada 1960., čl. 57. Ugovora između FNRJ i SSSR od 24. veljače 1962.).

¹⁸ Državljanstvo i prebivalište počinitelja predstavljaju osnovu za upućivanje zamolnice za preuzimanje kaznenog progona prema čl. 18. Sporazuma između SFRJ i SR Njemačke o pravnoj pomoći u krivičnim stvarima od 1971., čl. 25. Ugovora između SFRJ i NR Mađarske

Odredba članka 63. stavka 1. ZOMPO-a propisuje kako će se kazneni progon preuzeti protiv “hrvatskog državljanina ili osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj”. Ta će odredba biti mjerodavna u predmetima izvanugovornog preuzimanja kaznenog progona zasnovanog na načelu uzajamnosti.¹⁹

Prilikom utvrđivanja postojanja pretpostavaka za preuzimanje kaznenog progona potrebno je uzeti u obzir odredbu članka 64. stavka 4. ZOMPO-a, prema kojoj u preuzetom kaznenom progonu nije dopušteno suđenje u odsutnosti. Tu je odredbu potrebno promatrati kroz prizmu odredaba Kaznenog zakona Republike Hrvatske koje propisuju prostorno važenje kaznenog zakonodavstva jer je Republika Hrvatska kao zamoljena država dužna “ispitati po njezinom pravu da li osoba može biti kazneno gonjena te ako postoji nadležnost zamoljene države, ne može odbiti kazneno gonjenje iz razloga što je djelo počinjeno u inozemstvu.”²⁰

Kada se u konkretnom predmetu utvrdi kako se okrivljenik ne nalazi na području Republike Hrvatske, potrebno je odbiti preuzimanje kaznenog progona primjenom odredbe članka 64. stavka 3. ZOMPO-a kod izvanugovornog preuzimanja kaznenog progona i čl. 18. stavka 7. Kaznenog zakon/11. Ukoliko se zamolnica za preuzimanje kaznenog progona temelji na međunarodnom ugovoru, tada i se odluka o odbijanju preuzimanja kaznenog progona mora zasnivati na odredbama međunarodnog ugovora.

U pogledu kaznenog djela na koje se odnosi zamolnica za preuzimanje kaznenog progona mora postojati obostrana kažnjivost, odnosno mora biti kažnjivo kako prema pravu države moliteljice tako i prema domaćem pravu. Obostrana kažnjivost mora postojati već *tempore criminis* jer u protivnom Republika Hrvatska ne bi ni imala sudbenost u tom predmetu i nadležno državno odvjetništvo ne bi moglo preuzeti kazneni progon, odnosno preuzimanje takva

---

o uzajamnom pravnom saobraćaju od 25. travnja 1986., čl. 28. Ugovora između Republike Hrvatske i SR Jugoslavije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima od 1997. te čl. 12. Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Kosovo o pravnoj pomoći u kaznenim stvarima od 11. svibnja 2012. Zanimljivo je kako odredbe čl. 15. Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Austrije o olakšanju primjene Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim pravima i njezinu Dopunskom protokolu od 2003. izričito ne propisuju ni prebivalište ni državljanstvo počinitelja kao osnovu za preuzimanje kaznenog progona, nego samo kako se kazneni postupak u zamoljenoj državi pokreće prema *lex fori*.

¹⁹ Odredba članka 17. st. 1. ZOMPO-a definira uzajamnost na sljedeći način:” Zamolbi za međunarodnu pravnu pomoć pravosudnog tijela države s kojom Republika Hrvatska nema zaključen ugovor o međunarodnoj pravnoj pomoći domaća pravosudna tijela udovoljit će samo ako se na temelju uvjerenja može očekivati da bi ta država izvršila usporedivu zamolbu domaćeg pravosudnog tijela.”

²⁰ Odredba čl. 18. st. 2. Sporazuma između SFRJ i SR Njemačke o pravnoj pomoći u krivičnim stvarima od 1971. Sličnu odredbu nalazimo i u dvostranim ugovorima sklopljenima s Republikom Slovenijom, SR Jugoslavijom, Bosnom i Hercegovinom, Republikom Makedonijom te Republikom Austrijom.

kaznenog progona bilo bi protivno načelu zakonitosti. Ovdje se opet postavlja pitanje utvrđivanja obostrane kažnjivosti *in concreto* ili *in abstracto*. Mogli bismo reći kako se kod preuzimanja kaznenog progona obostrana kažnjivost utvrđuje u dva koraka, prvo *in abstracto*, a potom *in concreto*, u okviru domaćeg postupka pokrenutog na temelju zamolnice za preuzimanje kaznenog progona. Drugim riječima, nakon zaprimanja zamolnice nadležni državni odvjetnik provjerava je li djelo činjenično opisano u zamolnici kažnjivo po domaćem kaznenom zakonodavstvu, odnosno može li se podvesti pod neku odredbu Kaznenog zakona RH, uz uzimanje u obzir načela primjene blažeg zakona iz članka 3. Kaznenog zakona/11.

Ukoliko prilikom utvrđivanja obostrane kažnjivosti *in abstracto* državni odvjetnik utvrdi kako djelo nije kažnjivo prema domaćem pravu, odbit će preuzimanje kaznenog progona.²¹ Nakon preuzimanja kaznenog progona državni odvjetnik utvrđuje obostranu kažnjivost *in concreto*, pa ukoliko tijekom postupka utvrdi kako djelo nije kazneno djelo po zakonu, državni će odvjetnik donijeti rješenje o odbačaju kaznene prijave, odnosno rješenje o obustavi istrage, a sud oslobađajuću presudu. Takva odluka domaćih pravosudnih tijela obvezujuća je za zamoljenu državu, odnosno njezina pravosudna tijela u slučaju donošenja takve odluke ne mogu nastaviti s kaznenim progonom u svojoj zemlji.²² Takvo rješenje nalazimo u dvostranim ugovorima novijeg datuma, a rezultat je nastojanja da se spriječi povreda načela *ne bis in idem* u međunarodnim okvirima. Ukoliko je za isto djelo protiv iste osobe već donesena pravomoćna oslobađajuća ili osuđujuća presuda, primijenit će se odredba čl. 13. st. 1. ZOMPO-a i bit će odbijeno pružanje međunarodne pravne pomoći. Na jednak će se način postupiti ukoliko domaće državno odvjetništvo vodi postupak protiv iste osobe zbog istog djela.

Zaključno je potrebno naglasiti kako, osim navedenih pozitivnih pretpostavaka, domaća pravosudna tijela moraju utvrditi nepostojanje negativnih pretpostavaka za preuzimanje kaznenog progona.²³

---

²¹ Dvostrani ugovori koje je Republika Hrvatska sklopila s Republikom Slovenijom, SR Jugoslavijom, Bosnom i Hercegovinom te Republikom Makedonijom sadrže odredbu prema kojoj su države ugovornice dužne odbiti pravnu pomoć ako djelo koje je navedeno u zamolnici po pravu zamoljene države nije kazneno djelo.

²² Dvostrani ugovori koje je Republika Hrvatska sklopila s Republikom Slovenijom, SR Jugoslavijom, Bosnom i Hercegovinom te Republikom Makedonijom sadrže odredbu prema kojoj država moliteljica obustavlja mjere kaznenog progona ako je okrivljenik u zamoljenoj državi pravomoćno oslobođen ili je postupak obustavljen zbog pomanjkanja dokaza ili zato što počinjeno djelo nije kazneno djelo.

²³ Riječ je o negativnim pretpostavkama propisanim za sve oblike međunarodne pravne pomoći, a koje su taksativno navedene u čl. 12. i čl. 13. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima. Poseban problem u praksi predstavlja vođenje postupka u Republici Hrvatskoj zbog istog djela, koje predstavlja razlog za obligatorno odbijanje zamolbe za međunarodnu pravnu pomoć prema čl. 13. st. 1. toč. 2. ZOMPO-a. U takvim predmetima odbit će

Prilikom zaprimanja zamolnice za preuzimanje kaznenog progona domaćim se državnim odvjetništvima nameću neka pitanja na koja će biti dani odgovori u nastavku teksta.

1. Jesu li zakoniti dokazi pribavljeni u državi moliteljici i pod kojim uvjetima? Kako se utvrđuje nastup zastare kaznenog progona prema domaćem pravu?

Prilikom utvrđivanja nastupa zastare kaznenog progona prema domaćem pravu u predmetima preuzimanja kaznenog progona u kojima su kaznena djela počinjena prije 1. siječnja 2013., odnosno prije stupanja na snagu Kaznenog zakona/11, potrebno je uzeti u obzir procesne radnje kojima se prekida zastara kaznenog progona poduzete radi progona počinitelja kaznenog djela u državi moliteljici i Republici Hrvatskoj kao zamoljenoj državi.²⁴

Pitanje zakonitosti dokaza pribavljenih u državi moliteljici riješeno je čl. 68. ZOMPO-a. Prema navedenoj odredbi neki strani dokaz načelno je uvijek valjan bez obzira na razlike u pretpostavkama za poduzimanje i obliku dokaznih radnji, osim ako se njime ne narušavaju temeljna načela domaćeg pravnog poretka i međunarodnopravne zaštite ljudskih prava. Razlike u procesnoj formi stranog i domaćeg prava (npr. provođenje dokazne radnje prepoznavanja na temelju fotografije prema Zakonu o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine²⁵) neće dovesti u pitanje zakonitost dokaza pribavljenih u državi moliteljici, osim ako su dokazne radnje provedene na način kojim se bitno narušava razmjernost u odnosu državne represivne vlasti i pojedinca u kaznenom postupku.²⁶ U takvu slučaju strani će dokazi biti izdvojeni kao nezakoniti. U praksi će se raditi o stranim dokazima koji su zakoniti prema pravu države moliteljice, ali su pribavljeni procesnom radnjom kojom se ne jamče temeljna okrivljenikova prava obrane iz čl. 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 1950. te pravo na nepovredivost doma, osobnog i obiteljskog života te tajnost komuniciranja iz čl. 8. iste Konvencije. Drugim riječima, nezakonitim će se smatrati strani dokazi koji su zakoniti prema pravu

---

se preuzimanje kaznenog progona pozivom na klauzulu *ordre public*, koju sadrže brojni međunarodni ugovori, a upotreba dokaza pribavljenih u državi moliteljici temeljit će se na naknadno pribavljenoj suglasnosti pravosudnih tijela te države.

²⁴ Članak 20. stavak 3. Kaznenog zakona Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06 i 110/07, 152/08, 57/11, odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske objavljena u NN, br. 77/11): "Zastara se prekida svakom postupovnom radnjom koja se poduzima radi kaznenog progona počinitelja zbog počinjenog kaznenog djela."

²⁵ Članak 85. stavak 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine: "Ako prepoznavanje nije moguće u skladu sa stavom (3) ovog člana, prepoznavanje će se izvršiti na osnovu prepoznavanja fotografija tog lica ili predmeta postavljenih među fotografijama svjedoku nepoznatih lica ili predmeta iste vrste."

²⁶ Krapac, *op. cit.* (bilj. 3), str. 230.

države moliteljice, ali se smatraju zakonitima prema čl. 10. st. 2. toč. 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku Republike Hrvatske.

2. U kojoj se fazi nalazi domaći postupak nakon preuzimanja kaznenog progona?

Nadležni državni odvjetnik kojem je dostavljena zamolnica za preuzimanje kaznenog progona, sukladno članku 63. stavku 1. ZOMPO-a, nakon što utvrdi da su ispunjene pretpostavke za preuzimanje kaznenog progona, ovisno o dokazima koje su prikupila nadležna tijela države moliteljice donosi odluku o daljnjem postupanju. Drugim riječima, ukoliko su u državi moliteljici pribavljeni svi potrebni dokazi i stanje stvari dovoljno je razjašnjeno, može odmah podignuti optužnicu. Sama činjenica da je kazneni progon ustupljen Republici Hrvatskoj nakon podizanja optužnice pred sudom države moliteljice ne znači da nadležno državno odvjetništvo mora podignuti optužnicu u Republici Hrvatskoj. Naime, ukoliko nadležni državni odvjetnik smatra da stanje stvari nije dovoljno razjašnjeno, može donijeti rješenje o provođenju istrage i u istrazi prikupiti dokaze i podatke potrebne da bi se mogao odlučiti hoće li podignuti optužnicu ili obustaviti postupak. Potrebno je naglasiti kako o preuzimanju kaznenog progona uvijek odlučuje nadležni državni odvjetnik neovisno o stadiju postupka u državi moliteljici. Prema tome nadležni državni odvjetnik odlučuje i o zamolnici koju je uputio sud države moliteljice nakon podizanja optužnice. Nadalje, optužnica koju je podiglo nadležno tužiteljstvo pred sudom u državi moliteljici ne proizvodi pravne učinke u Republici Hrvatskoj, odnosno domaći državni odvjetnik koji je preuzeo kazneni progon u tom predmetu i utvrdio da su ispunjeni uvjeti za podizanje optužnice podignut će optužnicu pred nadležnim sudom u Republici Hrvatskoj sukladno čl. 341. Zakona o kaznenom postupku.

3. Koje se pravo primjenjuje u preuzetom kaznenom postupku?

U predmetima preuzimanja kaznenog progona primjenjuje se načelo *locus regit actum*. Međutim potrebno je razlikovati mjerodavno pravo u izvanugovorno preuzetim kaznenim postupcima i postupcima u kojima je kazneni progon preuzet na temelju međunarodnog ugovora. U predmetima izvanugovornog preuzimanja kaznenog progona za kazneno djelo počinjeno u inozemstvu sudi se kao da je počinjeno u Republici Hrvatskoj, a sve sukladno čl. 64. st. 1. ZOMPO-a. Prema tome u tim se predmetima neće primjenjivati posebnosti glede pokretanja kaznenog postupka za kaznena djela počinjena izvan područja Republike Hrvatske iz članka 18. Kaznenog zakona Republike Hrvatske. Međutim, prema odredbi čl. 64. st. 2. ZOMPO-a, strano će se pravo primjenjivati kada je blaže za okrivljenika. U predmetima ugovornog preuzimanja kaznenog progona mjerodavno se pravo utvrđuje prema odredbama mjerodavnog međunarodnog ugovora.

3.2. Republika Hrvatska kao država moliteljica – ustupanje kaznenog progona

Prilikom donošenja odluke o ustupanju potrebno je uzeti u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja te utvrditi jesu li ispunjene sve pretpostavke predviđene ZOMP-om i mjerodavnim međunarodnim ugovorom. Navedene pretpostavke odnose se na osobu počinitelja, djelo koje mu se stavlja na teret, državu kojoj se ustupa kazneni progon i osobu oštećenika.

Vezano uz osobu počinitelja, odnosno svojstva koja ona mora imati, Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima u odredbi čl. 65. zauzeo je stajalište kako se kazneni progon može ustupiti drugoj državi samo ako je počinitelj kaznenog djela stranac s prebivalištem u stranoj državi. Ukoliko se kazneni postupak vodi protiv osobe koja osim hrvatskog državljanstva ima i državljanstvo neke druge države, progon se neće moći ustupiti drugoj državi. Naime prema čl. 2. Zakona o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, broj 53/91, 70/91, 28/92, 113/93, 4/94, 130/11) državljanin Republike Hrvatske koji ima i strano državljanstvo smatra se pred tijelima državne vlasti Republike Hrvatske isključivo hrvatskim državljaninom. Prilikom donošenja odluke o ustupanju kaznenog progona potrebno je utvrditi kakve uvjete u pogledu osobe počinitelja kaznenog djela propisuje međunarodni ugovor koji regulira ustup kaznenog progona. Drugim riječima, treba utvrditi kakva je osnova za ustupanje kaznenog progona određenoj državi, odnosno je li dovoljno da počinitelj ima prebivalište u toj državi ili je potrebno je njezin državljanin. O navedenim pretpostavkama već je bilo riječi u dijelu rada koji regulira preuzimanje kaznenog progona.

Prilikom odlučivanja o ustupanju kaznenog progona potrebno je utvrditi udovoljava li kazneno djelo zbog kojeg se vodi postupak uvjetima predviđenima domaćim zakonodavstvom. Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima u odredbi članka 65. st. 2. izričito propisuje kako se kazneni progon može ustupiti za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora do deset godina. Tu odredbu treba tumačiti u vezi s člankom 1. stavkom 1. istog Zakona, prema kojem se međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima uređuje ZOMPO-om ako međunarodnim ugovorom nije drugačije uređeno. To naglašavamo iz dva razloga. Naime međunarodni ugovori ne reguliraju pitanje težine kaznenog djela za koje se ustupa kazneni progon jer je to pitanje koje regulira domaće zakonodavstvo svake države i nije predmet dogovaranja dviju država ugovornica. Stoga nijedan međunarodni ugovor koji regulira ustupanje kaznenog progona ne regulira navedeno pitanje.

Suprotno navedenom Vrhovni sud Republike Hrvatske zauzeo je *pravno shvaćanje* broj Su-IVK-20/15-58 od 5. listopada 2015., prema kojem: “Optuženiku se neće suditi u odsutnosti ako je moguće suđenje u stranoj državi i onda kada je riječ o kaznenom djelu za koje je propisana kazna zatvora viša od 10 godina, koje ograničenje je predviđeno člankom 65. stavkom 2. ZOMPO, ako

u međunarodnom ugovoru to ograničenje u pogledu visine propisane kazne nije navedeno.”

Prilikom donošenja odluke o ustupanju kaznenog progona potrebno je provjeriti poznaje li država kojoj se ustupa kazneni progon institut preuzimanja kaznenog progona, kao i pod kojim uvjetima preuzima kazneni progon. Naime države pravnog sustava *common law* (anglosaksonskog pravnog sustava)²⁷ u pravilu ne primjenjuju institut ustupanja i preuzimanja kaznenog progona jer temelje svoju sudbenost isključivo na teritorijalnom načelu ne prihvaćajući pritom načelo aktivnog i pasivnog personaliteta kao načela prostornog važenja kaznenog zakonodavstva.

Prilikom utvrđivanja ispunjenosti pretpostavaka za ustupanje kaznenog progona potrebno je utvrditi jesu li one ispunjene i u odnosu na osobu oštećenika. Prema odredbi članka 67. stavka 3. ZOMPO-a u predmetima u kojima je oštećenik državljanin Republike Hrvatske ustupanje kaznenog progona nije dopušteno ako se on tome protivi, osim ako je dano osiguranje za ostvarivanje njegova imovinskopravnog zahtjeva. Kako položaj oštećenika mogu imati i pravne osobe, postavlja se pitanje primjenjuje li se odredba čl. 67. st. 3. ZOMPO-a analogno i na pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. U praksi državna odvjetništva navedenu odredbu ZOMPO-a primjenjuju kako u odnosu na hrvatske državljane tako i u odnosu na pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Forma suglasnosti oštećenika u postupku koji je pokrenut pred domaćim tijelima nije dvojbeno – najčešće je takva suglasnost sadržana u njegovu iskazu koji on daje kao svjedok.²⁸

Kada se utvrdi da su ispunjene gore navedene pretpostavke, potrebno je uzeti u obzir i okolnosti konkretnog slučaja, pod kojima se ponajprije misli na težinu kaznenog djela, dostupnost dokaza, troškove prevođenja dokumentacije, praksu pravosudnih tijela države kojoj se ustupa kazneni progon. Ovo tim više što ustupanje kaznenog progona predstavlja iznimku od načela legaliteta kaznenog progona te se njime mora postići svrha kaznenog postupka.

U vezi s pitanjem težine kaznenog djela u odnosu na koje se ustupa kazneni progon potrebno je prilikom donošenja odluke o ustupanju kaznenog progona uzeti u obzir svrhu kažnjavanja te mogućnost osiguranja prisutnosti okrivljenika izdavanjem europskog uhidbenog naloga, odnosno podnošenjem zamolbe za izručenje.²⁹ Izdavanje europskog uhidbenog naloga, odnosno izru-

---

²⁷ Države pravnog sustava *common law*: Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Republika Irska, Gibraltar, Sjedinjene Američke Države, Australija, Novi Zeland, Kanada, Hong Kong, Država Izrael.

²⁸ Tripalo, Dražen, Ustupanje kaznenog progona stranoj državi, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, Zagreb, vol. 7, broj 1/2000, str. 8.

²⁹ Ukoliko državno odvjetništvo raspolaže podatkom da se okrivljenik nalazi u trećoj državi, a stavlja mu se na teret učin teškog kaznenog djela, prije donošenja odluke o ustupu potrebno je utvrditi jesu li ispunjene pretpostavke za njegovo izručenje u Republiku Hrvatsku.

čenje, predstavljaju krajnje mjere kojima se osigurava prisutnost okrivljenika u kaznenom postupku i primjenom načela razmjernosti one se primjenjuju u predmetima u kojima težina kaznenog djela opravdava njihovu primjenu.

Često se u praksi nameće pitanje pravnih posljedica ustupanja kaznenog progona, odnosno sudbine kaznenog progona u Republici Hrvatskoj kao državi moliteljici nakon što zamoljena država preuzme kazneni progon. Naime dvostrani međunarodni ugovori, mnogostrani međunarodni ugovori te odluke Suda Europske unije daju proturječne odgovore. Toj pravnoj nesigurnosti dodatno pridonosi različito tumačenje pravosudnih tijela različitih država, što u konačnici pridonosi vođenju paralelnih postupaka, povredi načela *ne bis in idem* i narušavanju pravne sigurnosti u državama članicama Europske unije.

Domaći kazneni postupak prekida se nakon zaprimanja obavijesti o preuzimanju kaznenog progona od strane nadležnih tijela zamoljene države. Naime prema odredbama dvostranih ugovora država moliteljica privremeno gubi pravo kaznenog progona, odnosno ustupanjem kaznenog progona državno odvjetništvo ne odustaje od kaznenog progona.³⁰ Taj "privremeni" gubitak kaznenog progona u procesnom smislu odgovara odluci kojom se prekida kazneni postupak. Nadležna pravosudna tijela Republike Hrvatske kao države moliteljice moraju obustaviti postupak kada se ispune pretpostavke predviđene međunarodnim ugovorom. Drugim riječima, kada se ispune pretpostavke predviđene međunarodnim ugovorom, ovisno o fazi postupka u kojoj je doneseno rješenje o ustupanju kaznenog progona, državno odvjetništvo donosi rješenje o odbačaju kaznene prijave ili rješenje o obustavi istrage, odnosno sud donosi rješenje o obustavi kaznenog postupka ili odbacuje optužnicu kada prema međunarodnom ugovoru Republika Hrvatske „mora obustaviti mjere u svezi s gonjenjem djela iz zamolnice za preuzimanje kaznenog gonjenja“. Naime, kada se ispune pretpostavke predviđene međunarodnim ugovorom, nastupile su okolnosti koje isključuju kazneni progon te je državni odvjetnik, odnosno sud dužan donijeti odgovarajuću odluku sukladno Zakonu o kaznenom postupku. Međutim o kakvim je pretpostavkama ovdje riječ? Riječ je o okolnostima koje su

---

Drugim riječima, ukoliko se okrivljenik nalazi u trećoj državi, koja je ujedno i država njegova državljanstva, koja ne izručuje vlastite državljane, potrebno je utvrditi je li Republika Hrvatska s tom državom sklopila međunarodni ugovor koji predviđa mogućnost izručivanja vlastitih državljana. Naime Republike Hrvatske je sklopila takve međunarodne ugovore s Republikom Srbijom, Crnom Gorom, Republikom Makedonijom te Bosnom i Hercegovinom. Navedeni ugovori predviđaju mogućnost izručivanja vlastitih državljana za taksativno navedena kaznena djela. Riječ je uglavnom o kaznenim djelima počinjenima od strane zločinačkog udruženja, koruptivnim kaznenim djelima i kaznenim djelima pranja novca.

³⁰ Ugovori koje je Republika Hrvatska sklopila sa Slovenijom, SR Jugoslavijom, Republikom Makedonijom i Bosnom i Hercegovinom sadrže odredbu prema kojoj „pravosudna tijela države moliteljice privremeno prekidaju mjere u svezi s gonjenjem za djelo navedeno u zamolnici za preuzimanje kaznenog gonjenja“.

nastupile u zamoljenoj državi, a zbog kojih domaća pravosudna tijela moraju obustaviti postupak kako bi se izbjegla povreda načela *ne bis in idem* u „međunarodnim“ okvirima.³¹

Kod izvanugovornog ustupanja kaznenog progona nije jasno propisan konsumpcijski učinak ustupanja/preuzimanja kaznenog progona³² i načela *ne bis in idem*. Kad se uzmu u obzir rješenja sadržana u međunarodnim ugovorima, može se zaključiti kako bi u predmetima izvanugovornog ustupanja/preuzimanja kaznenog progona trebalo poštivati konsumpcijski učinak ustupanja/preuzimanja kaznenog progona, osim iznimno, ako je zamoljena država obavijestila Republiku Hrvatsku o odluci svojih pravosudnih tijela da ne pokrenu postupak ili da ga obustave prije meritorne presude.³³ U pogledu učinaka izvanugovornog ustupanja kaznenog progona potrebno je uzeti u obzir i odredbe Kaznenog zakona/11, koje reguliraju pitanje *ne bis in idem*.³⁴

U vezi s pitanjem zastare kaznenog progona u Republici Hrvatskoj Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći izričito ne regulira navedeno pitanja. Međutim vrijeme između dostave zamolnice za preuzimanje kaznenog progona i obavijesti o odluci stranog pravosudnog tijela moglo bi se smatrati vremenom za koje se prema zakonu kazneni progon ne može poduzeti ili ne može nastaviti, odnosno vremenom mirovanja zastare.³⁵

---

³¹ Prema članku 36. stavku 2. Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Slovenije od 1994. „mjere u svezi s gonjenjem djela navedenog u zamolnici za preuzimanje kaznenog progona se obustavljaju: 1. ako je okrivljenik u zamoljenoj državi pravomoćno oslobođen ili je postupak obustavljen zbog pomanjkanja dokaza ili zato jer počinjeno djelo nije kazneno djelo, 2. ako su izrečena kazna ili mjera sigurnosti već izvršeni ili ako izvršenje po zakonu ili zbog akta pomilovanja nije više moguće, 3. za onoliko vremena za koliko je izvršenje kazne ili mjere sigurnosti potpuno ili djelomično odgođeno“.

³² Konsumpcijski učinak ustupanja/preuzimanja kaznenog progona očituje se u pravnim učincima načela *ne bis in idem*, odnosno u pravnim učincima koje odluke u preuzetom kaznenom postupku imaju na postupak u državi moliteljici. Pravni su učinci determinirani vrstom odluke donesene u preuzetom kaznenom postupku, kao i pravnim temeljem za ustupanje kaznenog progona. Naime određeni učinci načela *ne bis in idem* dovode do konačnog odustajanja od kaznenog progona u državi moliteljici (ranije navedeni međunarodni ugovori propisuju pod kojim uvjetima preuzimanje kaznenog progona ima konsumpcijski učinak).

³³ Krapac, *op. cit.* (bilj. 3), str. 229.

³⁴ Članak 18. stavak 1. Kaznenog zakona/11: “Kad je u slučaju primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske prema odredbama članka 13. ovog Zakona kazneni postupak pravomoćno dovršen u stranoj državi, glavni državni odvjetnika može odustati od kaznenog progona.”

³⁵ Krapac, *op. cit.* (bilj. 3), str. 229.

4. PRAKSA SUDA EUROPSKE UNIJE

Prilikom postupanja državnog odvjetnika u predmetima ustupanja, odnosno preuzimanja kaznenog progona često se nameće pitanje pravnih posljedica ustupanja kaznenog progona, odnosno sudbine kaznenog progona u državi moliteljici.

Međutim, ukoliko su u pitanju države članice Europske unije, prilikom utvrđivanja pravnih posljedica ustupanja kaznenog progona i odluka donesених u preuzetom kaznenom postupku potrebno je uzeti u obzir presude Suda Europske unije u pogledu tumačenja povreda načela *ne bis in idem* u međunarodnim okvirima, odnosno utvrđivanja postoji li tzv. konsumpcijski učinak preuzimanja kaznenog progona. Riječ je o presudama donesenima u predmetima koji nisu izravno vezani uz ustupanja kaznenog progona (osim predmeta Filomeno Mario Miraglia), nego ponajprije uz pravne učinke odluka donesених u usporednim postupcima u drugim državama članicama Europske unije:

1. Predmet Filomeno Mario Miraglia (broj predmeta: C-469/03): u ovom predmetu Sud je zauzeo stajalište kako se načelo *ne bis in idem* odnosi samo na konačne odluke pravosudnih tijela kojima se odlučuje o meritumu, odnosno načelo *ne bis in idem* ne može se primijeniti na odluku pravosudnog tijela jedne države članice EU-a o obustavi kaznenog postupka zbog odustanka državnog odvjetnika od kaznenog progona koji je uslijedio nakon ustupanja kaznenog progona drugoj državi članici.
2. Predmet Turansky (broj predmeta: C-491/07): u ovom je predmetu Sud Europske unije dao daljnje tumačenje pojma odluke kojom je pravomoćno okončan postupak u jednoj državi članici EU-a, pa ističe kako se načelo *ne bis in idem* ne primjenjuje na odluku koja se ne smatra „konačnom“ prema pravu države u kojoj je donesena, odnosno koja ne predstavlja smetnju za daljnji progon u toj državi članici.
3. Predmet Procura della Repubblica protiv M. (broj predmeta: C-398/12): u ovom predmetu Sud Europske unije zauzeo je stav kako se načelo *ne bis in idem* odnosi na konačnu odluku o obustavi kaznenog postupka donesenu u jednoj državi članici EU-a nakon detaljne istrage, pri čemu mogućnost obnove postupka prema pravu te države ne dovodi u pitanje konačnost odluke. Eventualna obnova postupka u isključivoj je nadležnosti suda države u kojoj je donesena.
4. Predmet Kossowski (broj predmeta: C-846/14): u ovom predmetu Sud Europske unije zauzeo je stajalište kako se odluka državnog odvjetništva o obustavi istrage, donesena bez prethodno detaljno provedene istrage, ne može smatrati odlukom kojom je pravomoćno okončan postupak u jednoj državi članici i koja bi predstavljala procesnu smetnju za vođenje postupka u drugoj državi članici protiv iste osobe zbog istog djela.

5. Predmet Gasprini (broj predmeta: C-467/04): u ovom predmetu Sud Europske unije zauzeo je stajalište kako pravomoćna presuda kojom je obustavljen postupak zbog zastare kaznenog progona predstavlja odluku kojom je pravomoćno okončan postupak u jednoj državi članici u smislu čl. 54. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma.
6. Spojeni predmeti C-187/01 i C-385/01: u ovim predmetima Sud Europske unije zauzeo je stajalište kako se odluka državnog odvjetnika kojom je obustavljen postupak u jednoj državi članici EU-a nakon što je okrivljenik u cijelosti ispunio nametnute mu obveze i koja predstavlja pravomoćnu odluku prema pravu te države smatra odlukom kojom je pravomoćno okončan postupak u jednoj državi članici EU-a u smislu čl. 54. Konvencije.
7. Predmet Spasić (broj predmeta: C-129/14 PPU) : u ovom predmetu Sud Europske unije zauzeo je stajalište kako čl. 54. Konvencije i dodatni uvjet koji taj članak propisuje za primjenu načela *ne bis in idem* („da izrečena kazna u jednoj državi članici mora biti izvršena ili se izvršavati ili ista više nije izvršiva prema pravu države u kojoj je izrečena“) ima prednost pred čl. 50. Povelje o temeljnim pravima Europske unije.

Posebno je važna presuda koju je Sud Europske unije donio u **predmetu Petruhin** (broj: C-182/15). Naime u odnosnom predmetu Sud Europske unije zauzeo je stajalište koje će utjecati ne samo na postupke izručenja državljana Europske unije trećim državama nego će i ojačati institut preuzimanja kaznenog progona između država članica Europske unije kao alternativu izručenju tražene osobe trećoj državi.

U predmetu Petruhin Sud Europske unije dao je tumačenje čl. 18. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (zabrana diskriminacije na temelju državljanstva), čl. 21. st. 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (pravo slobodnog kretanja građana Europske unije) te čl. 19. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.³⁶ Tumačenje je dano u vezi s postupkom predaje državljanina druge države članice Europske unije trećoj državi.

Prema navedenoj presudi Suda Europske unije različito postupanje prema državljanima drugih država članica Europske unije u odnosu na koje je podnesena zamolba za izručenje treće države opravdano je samo ukoliko je razmjerno i legitimno.³⁷ U svjetlu navedenog Sud Europske unije obvezuje za-

---

³⁶ Članak 19. Povelje Europske unije o temeljnim pravima svakom jamči zaštitu u slučaju udaljavanja, protjerivanja ili izručenja.

³⁷ Sud Europske unije zauzeo je stajalište kako „sprječavanje izbjegavanja kaznene odgovornosti počinitelja kaznenog djela“ predstavlja legitimni cilj. Međutim odobravanje izručenja trećoj državi ne predstavlja razmjernu mjeru, odnosno, prema mišljenju Suda Europske unije, razmjerniju mjeru predstavljaju drugi oblici međunarodne pravne pomoći predviđeni pravom Europske unije.

moljenu državu članicu Europske unije na razmjenu podataka s državom članicom Europske unije čiji je državljanin tražena osoba kako bi joj se omogućilo pokretanje postupka protiv vlastitog državljanina zbog djela koje mu se stavlja na teret u postupku koji se vodi u trećoj državi, a u okviru kojeg je podnesena zamolba za izručenje. Ovo sve u svrhu stvaranja pretpostavaka za izdavanje europskog uhidbenog naloga od strane nadležnih tijela države članice čiji je državljanin izručenik. Navedeni europski uhidbeni nalog ima prednost pred zamolbom za izručenje koju je ranije podnijela država članica Europske unije. Takvim stajalištem Sud Europske unije ograničio je slobodu odlučivanja država članica Europske unije sukladno čl. 16. Okvirne odluke o europskom uhidbenom nalogu.³⁸

Važno je naglasiti kako se stajalište koje je Sud Europske unije zauzeo u predmetu Petruhin ne primjenjuje u svim postupcima izručenja državljanina država članica EU-a trećim državama. Ono se primjenjuje samo u odnosu na treće države kojima država članica koja postupka po zamolbi za izručenje ne izručuje vlastite državljane. Drugim riječima, ukoliko bi država članica koja postupka po zamolbi za izručenje u konkretnom predmetu izručila i vlastitog državljanina trećoj državi,³⁹ tada ne postoji obveza savjetovanja s državom državljanstva izručenika i postupanja sukladno presudi Petruhin.

Kakve obveze proizlaze za državu članicu čiji je državljanin izručenik? Ta država može pokrenuti postupak protiv iste osobe za isto djelo samo ukoliko ima sudbenost u konkretnom predmetu i ukoliko njezino tužiteljstvo raspolaže potrebnim dokazima.

Drugim riječima, pokretanje postupka u državi državljanstva ovisi o volji države koja je podnijela zamolbu za izručenje. Jedino ako tijelo koje vodi postupak u državi koja je podnijela zamolbu za izručenje odluči ustupiti kazneni progon državi državljanstva izručenika ta država može pokrenuti postupak i izdati europski uhidbeni nalog. Međutim takvi će slučajevi biti rijetki u praksi jer država koja je podnijela zamolbu za izručenje nema namjere ustupiti kazneni progon i odreći se prava kaznenog progona. Prema tome bit će rijetki slučajevi u praksi u kojima će država državljanstva raspolagati s dovoljno dokaza za pokretanje kaznenog postupka i određivanje istražnog zatvora kao osnove

---

³⁸ Članak 16. Okvirne odluke propisuje postupanje država članica u slučaju postojanja više zahtjeva, pri čemu stavak 3. tog članka propisuje postupanje u slučaju sukoba između europskog uhidbenog naloga i zahtjeva za izručenje.

³⁹ Države pravnog sustava *common law* izručuju vlastite državljane (npr. Ujedinjeno Kraljevstvo). S druge strane neke države članice kontinentalnog pravnog sustava izručuju vlastite državljane, ali samo pod uvjetima propisanim međunarodnim ugovorom (npr. Republika Hrvatska), odnosno dopuštaju izručenje u svrhu kaznenog progona pod uvjetom naknadnog premještanja u državu državljanstva radi izdržavanja izrečene kazne zatvora (npr. Kraljevina Nizozemska).

za izdavanje europskog uhidbenog naloga.⁴⁰ Pritom je potrebno imati u vidu i vremensko ograničenje. Opisano postupanje ne smije pridonijeti odugovlačenju postupka izručenja, posebno ukoliko se izručenik nalazi u ekstradicijskom pritvoru.⁴¹

5. USTUPANJE – PERSPEKTIVE U ODNOSU NA PRISTUPANJE SCHENGENSKOM PROSTORU TE BILATERALNE UGOVORE O IZRUČENJU S TREĆIM DRŽAVAMA

Stanje ustupanja kaznenoga progona i posljedično preuzimanja kaznenoga progona moguće je analizirati kroz broj izručenja (po Interpolovim crvenim tjeralicama) i predaja (po Europskim uhidbenim nalogima koje Republika Hrvatska primjenjuje od ulaska u EU 1. srpnja 2013. godine). Tako je 2012. godine evidentirano 119 izručenja, od čega 67 iz Hrvatske, 2013. 122 izručenja, 2014. 69 izručenja i 109 predaja, 2015. 68 izručenja i 133 predaje i 2016. godine 60 izručenja i 124 predaje. Udio izručenja, dakle postupanja prema međunarodnim potragama trećih država, u padu je. Udio predaja, postupanja po europskim uhidbenim nalogima, u kontinuiranom je porastu. Taj će se trend i dalje nastaviti jer je do konca lipnja 2017. godine Hrvatska integrirala u potražne evidencije sve potrage za osobama ostalih schengenskih članica.⁴²

---

⁴⁰ U praksi državno odvjetništvo raspolaže podacima koje mu dostavi NCB Interpol. Riječ je o osnovnim podacima sadržanima u međunarodnoj potrazi, koji nisu dovoljni za pokretanje postupka, a kamoli za određivanje istražnog zatvora i izdavanje europskog uhidbenog naloga. U dosad zaprimljenim obavijestima o uhićenjima hrvatskih državljana na području druge države članice EU-a u svrhu izručenja trećoj državi državno je odvjetništvo samo provjerilo vodi li se postupak zbog istog djela protiv iste osobe u Republici Hrvatskoj. U svim je slučajevima odgovor bio negativan pa je izostalo i izdavanje europskog uhidbenog naloga i postupanje sukladno presudi Petruhin.

⁴¹ Prema podacima Eurojusta država državljanstva mora u roku od 45 do 60 dana izdati europski uhidbeni nalog, odnosno, ako se tražena osoba nalazi u ekstradicijskom pritvoru, taj se rok skraćuje na 10 do 25 dana.

⁴² Konkretno, do 27. lipnja 2017. Služba za međunarodnu policijsku suradnju MUP-a, Ravnateljstva policije (Interpol-Europol-SIReNE) kao središnja točka za zaprimanje europskih uhidbenih naloga u policiji pregledala je pojedinačno svaki od oko 65.000 zaprimljenih obrazaca za potražnim osobama. Nakon pregleda po određenim kriterijima, među ostalim i prema državljanstvu, prebivalištu/boravku u Republici Hrvatskoj, tjedno su održavane koordinacije s državnim odvjetništvom kako bi se utvrdilo koje je predmete potrebno „označiti“ (engleski: *flag*). Što znači označavanje? U skladu s čl. 26., 32. i 36. Odluke o SIS II, kada država članica smatra kako izvršenje upozorenja nije u skladu a njezinim nacionalnim pravom, međunarodnim obvezama ili temeljnim državnim interesima, može naknadno tražiti od države izdavanja da se upozorenju doda oznaka koja znači da se mjera predložena u upozorenju neće poduzeti na njezinu državnom području. U konkretnom slučaju umjesto mjere „uhićenja“ po europskom uhidbenom nalogu države članice primjenjuju u pravilu blažu mjeru „priopćiti adresu“.

Nadalje, u skladu sa zakonodavstvom EU-a koje uređuje provedbu kontrole na vanjskoj granici⁴³ hrvatska je policija dužna provoditi sustavne kontrole na vanjskoj granici prema državljanima trećih država, ali i sustavne kontrole prema osobama s pravom slobodnog kretanja pri ulasku i izlasku. Sustavne kontrole sigurno će posljedično rezultirati povećanim brojem postupanja i „pogodaka“ po potražnim osobama u schengenskom prostoru,⁴⁴ što predstavlja dodatni izazov za policiju, državno odvjetništvo i sudove kod donošenja odluke o postupanju po europskom uhidbenom nalogu. U konačnici opisano postupanje utjecat će i na broj predmeta ustupanja kaznenoga progona u odnosu na države članice schengenskog prostora, odnosno na njihovo smanjenje. Do smanjenja će doći jer su hrvatskoj policiji dostupni podaci o osobama kojima do sada nije raspolagala, i to osobama za koje je u SIS II raspisan europski uhidbeni nalog. Presumirani veći broj uhićenja rezultirat će realizacijom predaje u postupku po uhićenju, koji je znatno fleksibilniji i brži od postupka ustupanja. Nadalje, primjenom članka 34. SIS II Odluke policiji su dostupni podaci i o zamolnicama pravosudnih tijela država schengenskog prostora, što će rezultirati lakšim lociranjem sudionika u kaznenom postupku.

Zaključno, potrebno je osvrnuti se i na bilateralne sporazume s trećim državama o izručenju i njihov utjecaj na trend ustupa kaznenog progona. Naime, kako je primjena tih ugovora ograničenog dosega,⁴⁵ može se očekivati da, ukoliko odredbe tih ugovora ne budu izmijenjene, dođe do povećanja predmeta ustupanja/preuzimanja kaznenoga progona. Konačno, ne ulaskom u Europsku uniju, nego ulaskom u schengenski prostor na najbolji će se način osjetiti efekti lociranja sudionika kaznenog postupka, a porast će i broj uhićenja po europskom uhidbenom nalogu.

Drugim riječima, tražena osoba neće biti uhićena na državnom području te države članice. Međutim potrebno je naglasiti kako „označivanje“ ne znači da postupak izvršenja europskog uhidbenog naloga neće biti pokrenut ako se tražena osoba zatekne na državnom području odnosne države. Štoviše, postupak će biti pokrenut, a odluku o predaji donijet će sud, pri čemu ona ne mora biti negativna.

⁴³ Uredba (EU) 2016/399 u pogledu jačanja kontrole provjerom u relevantnim bazama podataka na vanjskim granicama, SL Europske unije L 74/1 od 18. ožujka 2017. godine.

⁴⁴ Samo u prvom tjednu primjene SIS II nakon 27. lipnja 2017. godine bilježi se dnevno milijun do milijun dvjesto tisuća provjera iz SIS II, što Hrvatsku uvrštava među države sa najvećim brojem upita u SIS II. To je posljedica povećanog broja putnika tijekom turističke sezone, ali i činjenice da su do ulaska u schengenski prostor sve hrvatske granice ujedno i vanjske granice.

⁴⁵ Primjerice Sporazum o izručenju s Bosnom i Hercegovinom ne primjenjuje se na vlastite države za kaznena djela genocida, ratnih zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina. Primjenjiv je, uz uvjet obostrane kažnjivosti, za kaznena djela organiziranog kriminala, pranja novca i korupcije.

6. ZAKLJUČAK

Ustupanje kaznenog progona kao oblik primarne međunarodne pravne pomoći kojim jedna država prenosi na drugu državu svoje suvereno pravo kaznenog progona predmet je regulacije brojnih međunarodnih ugovora. Brojnost pravnih izvora, kao i rješenja koja su u njima sadržana, a koja su predstavljena kroz ovaj rad, stvaraju probleme u praksi.

Glavni je razlog tome činjenica da su malobrojni međunarodni ugovori koji reguliraju ustupanje kaznenog progona i njegove pravne posljedice. Kako su međunarodni ugovori izraz političke volje dviju ili više država ugovornica i predstavljaju njihov konsenzus u odnosu na materiju koja je predmet ugovora, može se zaključiti kako se države teško odriču svojeg suverenog prava na kazneni progon i prepuštaju ga drugoj državi, pa i onda kada je takvo postupanje protivno načelu učinkovitog kaznenog progona. Takvo stajalište država najviše se odražava u činjenicama da su malobrojne države pristupile Konvenciji Vijeća Europe o ustupanju kaznenog progona od 15. svibnja 1972., kao i da na razini Europske unije nije donesen akt kojim se regulira ustupanje kaznenog progona. Najbolji je pokazatelj opisanih trendova Okvirna odluka Vijeća od 30. studenoga 2009. o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima (2009/948/PUP), koja predstavlja pokušaj da se na razini Europske unije spriječi vođenje usporednih postupaka protiv iste osobe zbog istog djela koncentracijom postupka u jednoj državi članici Europske unije. Međutim, kako ni ta Okvirna odluka ne propisuje obvezu ustupanja i preuzimanja kaznenog progona i njihove pravne učinke, ona u praksi upravo pridonosi vođenju paralelnih postupaka, a ne njihovoj koncentraciji. Samo savjetovanje između pravosudnih tijela država članica Europske unije i razmjena dokaza bez obveze ustupanja i preuzimanja kaznenog progona pridonosi pravnoj nesigurnosti, kao što je vidljivo iz prakse domaćih državnih odvjetništava te judikature Suda Europske unije.

Slijedom navedenog, uzimajući u obzir složeni pravni okvir, kao i pravne praznine u području regulacije instituta ustupanja kaznenog progona, prije donošenja odluke o ustupanju kaznenog progona potrebno je razmotriti mogućnost primjene drugih oblika međunarodne pravne pomoći, naročito u odnosu na države s kojima Republika Hrvatska nema sklopljen međunarodni ugovor koji regulira ustup kaznenog progona ili postojeći ugovor nije dovoljno jasan (države poput Poljske, Češke). U slučaju donošenja odluke o ustupu kaznenog progona potrebno je provesti sve potrebne radnje u Republici Hrvatskoj kako bi se državi moliteljici omogućilo učinkovito vođenje kaznenog postupka.

Potrebno je istaknuti kako je, unatoč navedenim problemima u praksi i pravnim prazninama, primjena ustupanja kaznenog progona u praksi u porastu. Tako su državna odvjetništva 2014. ustupila kazneni progon u 74 predmeta

i preuzela progon u 83 predmeta, a u 2015. ustupila kazneni progon u 118 predmeta i preuzela u 72 predmeta.

Zaključno, vezano uz postupanja *pro futuro*, može se očekivati kako će se smanjiti broj predmeta u kojima će se razmatrati ustupanje kaznenog progona u odnosu na države članice schengenskog prostora s obzirom na to da su od lipnja 2017. Republici Hrvatskoj dostupni podaci koje su druge države unijele u SIS II jer će se intenzivirati pravosudna suradnja s državama članicama schengenskog prostora oko europskog uhidbenog naloga. S druge strane intenziviranjem provođenja sustavne kontrole na vanjskoj granici, a Republika Hrvatska jedna je od država članica EU-a s najdužom vanjskom kopnenom granicom, pravosudna tijela Republike Hrvatske bit će u mogućnosti prikupiti dodatna saznanja o lokacijama sudionika kaznenog postupka u postupku i podići kvalitetu prikupljene dokumentacije u predmetima koje namjeravaju ustupiti, odnosno u kojima planiraju izdati europski uhidbeni nalog.

PRAVNI IZVORI:

1. Konvencija Vijeća Europe o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima od 1959. s Dopunskim protokolima od 1978. i 2001.
2. Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Austrije o olakšanju primjene Europske konvencije o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim pravima i njezinom Dopunskom protokolu od 2003.
3. Sporazum o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima od 1996. izmijenjen Sporazumom između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine od 2002.
4. Ugovor između FNRJ i NR Bugarske o uzajamnoj pravnoj pomoći od 23. ožujka 1965.
5. Ugovor između Jugoslavije i Čehoslovačke o reguliranju pravnih odnosa u građanskim, porodičnim i krivičnim stvarima od 20. siječnja 1964.
6. Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Kosovo o pravnoj pomoći u kaznenim stvarima od 11. svibnja 2012.
7. Sporazum između SFRJ i SR Njemačke o pravnoj pomoći u krivičnim stvarima od 1971.
8. Ugovor između SFRJ i NR Mađarske o uzajamnom pravnom saobraćaju od 7. ožujka 1968.
9. Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Makedonije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima od 2. rujna 1994.
10. Ugovor između FNRJ i NR Poljske o pravnom saobraćaju u građanskim i krivičnim stvarima od 6. veljače 1960.
11. Ugovor između FNRJ i SSSR o pravnoj pomoći u građanskim, porodičnim i krivičnim stvarima od 24. veljače 1962.
12. Ugovor između Republike Hrvatske i SR Jugoslavije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima od 1997.
13. Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim stvarima od 7. veljače 1994.
14. Ugovor između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o izručenju, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 01/2014.
15. Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (Narodne novine, broj 178/04).

16. Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/08, 80/11, 91/12 Odluka USRH, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14).
17. Kazneni zakon Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15).
18. Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama EU (Narodne novine, broj 91/10, 81/13, 124/13, 26/15).

LITERATURA:

1. Krapac, Davor, Međunarodna kaznenopravna pomoć, Narodne novine d. d, Zagreb, svibnja 2006.
2. Peers, Steve, „EU Justice and Home Affairs Law“, Third Edition, Oxford, EU Law Library, 2011.
3. Pradel, Jean, Corsten Geert, Vermeulen Gert, Droit pénal européen, Dalloz, 3e édition, 2009.
4. Tripalo, Dražen, Ustupanje kaznenog progona stranoj državi, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, Zagreb, vol. 7, broj 1/2000.
5. Turković, K., Novoselec, P., Grozdanić, P., Kurtović Mišić, A., Derenčinović, D., Bojanić, I., Munivrana Vajda, M., Mrčela, M., Nola, S., Roksandić Vidlička, S., Tripalo, D., Maršavelski, A., Komentar Kaznenog zakona, Narodne novine d. d., Zagreb, travnja 2013.
6. Schengenski provedbeni sporazum, <http://www.hri.org/docs/Schengen90/> od 20. lipnja 2017. godine.

Summary

TRANSFER OF CRIMINAL PROCEEDING AS AN ALTERNATIVE TO THE PROCEDURE OF EXTRADITION OR SURRENDER OF THE ACCUSED

The authors analyse the transfer and assumption of proceedings from both the theoretical and practical aspects of the work of the State Attorney's Office and of the concrete actions of the police when dealing with international searches, particularly in the context of the recent assumption of international searches by the Republic of Croatia within the Schengen information system. The mechanism of the transfer and assumption of criminal proceedings is further analysed using both the casuistic and the comparative method. When analysing the judgments of the European Court of Justice, the authors focus on judgments where the *non bis in idem* principle is violated within the international framework. By analysing the positive regulations of the Republic of Croatia and the judgments of the European Court of Justice, the authors also provide answers to some specific questions that may arise in the procedures of judges, state attorneys or the police. Particular attention is given to the joint actions of the police and the State Attorney's Office immediately before and after accessing data contained in the Schengen information system.

In their concluding remarks, the authors present their views on the mechanism of transferring criminal proceedings pro futuro by taking into account the recent availability of data in the Schengen files and the related strengthening of international criminal law cooperation with the Member States of the European Union.

Keywords: transfer, criminal proceedings, non bis in idem, Schengen information system, international searches, case law of the European Court of Justice.